

FINANSIJSKI ISKAZI
31. decembar 2014. godine**ISKAZ O OSTVARENIM PRIHODIMA**
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2014</u>	<u>Mod. 2013.*</u>
Neto dobit		897	(139)
Promena fer vrijednosti sredstava raspoloživih za prodaju	15	367	(705)
Ostali ostvareni prihodi/(rashodi)		367	(705)
Ukupno ostvareni prihodi		1,264	(844)

* videti napomenu 2.3 za više informacija

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Novim Zakonom o CBCG je i detaljno uređeno ostvarivanje funkcija Centralne banke i njeno poslovanje, a naročito:

- monetarni i drugi instrumenti;
- međunarodne rezerve Crne Gore;
- obezbjeđivanje i zaštita novčanica i kovanog novca i otkup rijetkog i originalnog novca;
- odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema;
- platni promet i platni sistemi;
- prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije;
- odnosi Centralne banke i drugih državnih organa i organizacija;
- upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom;
- kapital, imovina, prihodi i rashodi CBCG;
- interna revizija CBCG.

Na osnovu novog Zakona o CBCG, Skupština Crne Gore imenovala je sredinom oktobra 2010. godine prvog guvernera CBCG. Dva viceguvernera i četiri "spoljna" člana Savjeta CBCG imenovana su do kraja oktobra 2010. godine, tako da je novoimenovani Savjet CBCG otpočeo sa radom početkom novembra 2010. godine.

U vezi sa kapitalom i rezervama CBCG, odredbama članova 11., 12. i 13. novog Zakona o CBCG utvrđeno je sljedeće:

- kapital CBCG se sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- CBCG ima osnovni kapital u visini od 50 miliona EUR;
- osnovni kapital CBCG je u državnoj svojini;
- osnovni kapital se može povećati u visini koju predloži CBCG, a odobri Vlada iz sredstava budžeta Crne Gore;
- rezerve CBCG se sastoje iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi, s tim da se opšte rezerve koriste za pokriće gubitka u poslovanju Centralne banke;
- specijalne rezerve CBCG može formirati, nakon konsultacija sa Vladom, za pokriće određenih konkretnih troškova u svom poslovanju.

Visina osnovnog kapitala u iznosu od 50 miliona EUR utvrđena je Ustavom Crne Gore radi stvaranja odgovarajućih materijalnih pretpostavki za ostvarivanje utvrđenih funkcija Centralne banke. Naime, odgovornost Centralne banke za finansijsku i monetarnu stabilnost, koja pretpostavlja korišćenje raspoloživih monetarnih i drugih instrumenata u datim okolnostima (davanja kredita bankama, operacije na otvorenom tržištu, uloga kreditora u krajnjoj instanci i slično), kao i stvaranje uslova za sprovođenje i ostalih funkcija Centralne banke, nametnulo je potrebu utvrđivanja visine osnovnog kapitala u predviđenom iznosu.

U vezi sa obezbjeđivanjem osnovnog kapitala u iznosu od 50 miliona EUR, odredbama člana 90. novog Zakona o CBCG utvrđen je način obezbjeđivanja tog iznosa sredstava, i to: iz sredstava osnivačkog kapitala Centralne banke utvrđenog Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 52/00 i 47/01) i iz generalnih rezervi kojima raspolaže Centralna banka na dan stupanja na snagu ovog Zakona. Ukoliko ova sredstva ne budu dovoljna za obezbjeđenje osnovnog kapitala Centralne banke, nedostajući iznos sredstava obezbijediće se iz budžeta Crne Gore.

Sjedište Centralne banke je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog broj 7, 20000 Podgorica.

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka ima 354 zaposlenog radnika (31. decembra 2013. godine: 333 zaposlenih).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Ovi finansijski iskazi su sastavljeni za opštu upotrebu, a u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

(a) Izjava o usklađenosti finansijskih iskaza

Priloženi finansijski iskazi Banke sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), odobrenim od strane Međunarodnog komiteta za računovodstvene standarde.

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva upotrebu određenih računovodstvenih procjena i procjena rukovodstva Banke u procesu primjene računovodstvenih politika Banke. Područja koja zahtijevaju viši stepen procjene ili složenosti ili područja u kojima su pretpostavke i procjene od velikog značaja za finansijske iskaze, objelodanjena su u napomeni 2.1.(d).

Računovodstvene politike u skladu sa MSFI objelodanjene u narednim pasusima su dosljedno primijenjene od strane Banke za sve periode prikazane u priloženim finansijskim iskazima.

(b) Osnove za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski iskazi sastavljeni su prema principu istorijskog troška sa izuzetkom finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju koja se vrijednuju po fer vrijednosti, zatim nekretnina i opreme koja se vode primjenom revalorizacionog modela, kao i drugih finansijskih sredstava i obaveza (uključujući izvedene finansijske instrumente) po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak.

(c) Funkcionalna i iskazna valuta

Priloženi finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama EUR, što je i funkcionalna valuta Banke. Svi finansijski podaci su iskazani u hiljadama EUR i zaokruženi na najbližu hiljadu.

(d) Korišćenje procjenjivanja i pretpostavki

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva upotrebu procjena i pretpostavki koje utiču na efekte primjenjivanja politika, prikazane iznose aktive i pasive, i na prikazane iznose prihoda i rashoda tokom iskaznog perioda. Procjene i prosuđivanja se donose na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna, gdje rezultati daju dobru osnovu za procjenu knjigovodstvene vrijednosti aktive i pasive koje se ne mogu jasno sagledati iz drugih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od pomenutih procjena.

Procjene i prosuđivanja su predmet stalnog razmatranja. Promjene računovodstvenih procjena se priznaju u periodu kada je došlo do izmjene, ako se izmjena odnosi samo na taj period, odnosno, ako se izmjena odnosi na tekuće i buduće periode, priznaju se i u tom periodu i u budućim periodima.

Posebna područja nesigurnosti procjenjivanja i kritičnih pretpostavki u primjeni računovodstvenih politika koje su od velikog značaja za iznose objelodanjene u finansijskim iskazima, objelodanjena su u napomeni 5. uz finansijske iskaze.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza pripremljenih u skladu sa MSFI primjenivala računovodstvene politike objelodanjene u napomeni 3.

(e) Standardi i tumačenja koji su prvi put u primjeni u tekućem periodu

U trenutku odobrenja priloženih finansijskih iskaza, objavljeni su sljedeći novi i revidirani standardi i tumačenja:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)****(e) Standardi i tumačenja koji su prvi put u primjeni u tekućem periodu (nastavak)**

- Dopune MRS 32 Finansijski instrumenti: Prezentacija – Netiranje finansijske imovine i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Dopune MRS 39 Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmeravanje – Novacija derivata i nastavak računovodstva hedžinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Dopune MRS 36 Umanjenje vrednosti imovine: Priznavanje i odmeravanje – Obelodanjivanja nadoknadivog iznosa nefinansijske imovine (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine),
- IFRIC 21 Dažbine (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine),
- Dopune MSFI 10 Konsolidovani finansijski izveštaji – Investicioni entiteti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).

Usvajanje ovih standarda i tumačenja nije dovelo do izmjena u računovodstvenim politikama Banke tj. nije imalo značajnih efekata na finansijske iskaze Banke za 2014. godinu.

(f) Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvijek nijesu u primjeni

U trenutku odobrenja priloženih finansijskih iskaza, objavljeni su sljedeći standardi i tumačenja koji su primjenljivi u narednom periodu:

- MSFI 9 Finansijski instrumenti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- MSFI 15 Prihodi (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine);
- Dopune MRS 19 Naknade zaposlenima – Planovi doprinosa (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- Ciklus godišnjeg unapređenja standarda 2010- 2012 Cycle (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- Ciklus godišnjeg unapređenja standarda 2011- 2013 Cycle (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- MSFI 14 Regulatorni računi razgraničenja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Dopune MSFI 11 Zajednički aranžmani – Računovodstveno obuhvatanje akvizicija i zajedničkih operacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Dopune MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 38 Nematerijalna imovina – Razjašnjenje prihvatljivih metoda obračuna amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Dopune MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 41 Poljoprivreda (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Dopune MSFI 10 Konsolidovani finansijski iskazi i MRS 28 Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate - Prodaja imovine ili njenog dela između Investitorai pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Ciklus godišnjeg unapređenja standarda 2012.- 2014. (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2016. godine).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)****2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)**

Rukovodstvo Banke razmatra uticaj navedenih standarda i tumačenja na finansijske iskaze Banke, kao i datum njihovog stupanja na snagu, i smatra da njihovo usvajanje neće imati materijalno značajne efekte na finansijske iskaze Banke u periodu njihove početne primjene.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa rezervisanja po kreditima i kamatama, rezervisanja za depozite kod drugih banaka, rezervisanja za trajne uloge i vanbilansne stavke. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

2.3. Korekcija usled pune primene metode efektivne kamatne stope

Banka je korigovala finansijske iskaze prethodne godine radi pune i dosledne primene metode efektivne kamatne stope prilikom priznavanja prihoda kamata po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i sa tim povezanih dobitaka od realizacije. Efekti su prikazani u sledećoj tabeli.

	31. decembar 2013. godine			1. januar 2013. godine		
	Stanje u finansijskim iskazima	Korekcija	Korigovano stanje	Stanje u finansijskim iskazima	Korekcija	Korigovano stanje
Iskaz o dobitku i gubitku						
Prihodi od kamata	2,840	(2,002)	838	2,706	(1,643)	1,063
(Gubici)/dobici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, neto	(1,222)	1,378	156	(330)	540	210
Neto dobitak/(gubitak)	485	(624)	(139)	761	(1,103)	(342)
Korekcija rezultata zaključno sa 2011. godinom					(606)	
Iskaz o finansijskoj poziciji						
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	101,769	(8)	101,761	89,876	-	89,876
Rezerve fer vrijednosti za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	(2,263)	2,325	62	(942)	1,709	767
Neraspoređena dobit/(akumulirani gubitak)	692	(2,333)	(1,641)	973	(1,709)	(736)

Iskaz o tokovima gotovine je korigovan na način da su neto efekti po osnovu realizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju netirani sa promenom pozicije u ovim finansijskim sredstvima i dosledno prezentovani u skladu sa korekcijama iskaza o dobitku i gubitku i iskaza o finansijskoj poziciji (puna i dosledna promena metode efektivne kamatne stope). Izvršena reklasifikacija se nije odrazila na neto novčani tok i stanje gotovine.

	2013	Mod. 2013.
Realizovana razlika u fer vrijednosti sredstava raspoloživih za prodaju	(1,222)	-
Povećanje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(12,045)	(13,267)
	(13,267)	(13,267)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata, naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od kamata za kamatonosne finansijske instrumente se priznaju u okviru prihoda od kamata i rashoda kamata u iskazu o ukupnom rezultatu. Metod efektivne kamatne stope je metod za obračun troškova otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i za alokaciju prihoda od kamata i rashoda kamata tokom odnosnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno procjenjena buduća plaćanja ili naplate kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada računa efektivnu kamatnu stopu, CBCG procjenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Kada se finansijsko sredstvo ili grupa srodnih finansijskih sredstava otpiše kao rezultat gubitka usljed umanjenja vrijednosti, prihod od kamate se priznaje na osnovu kamatne stope korišćene pri diskontovanju budućih tokova gotovine pri odmjeravanju gubitka zbog umanjenja vrijednosti.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija priznaju se na principu realizacije u momentu kada je usluga pružena. Naknade i provizije prevashodno obuhvataju naknade za usluge platnog prometa u zemlji, naknade za poslove fiskalnog agenta i naknade za druge usluge koje CBCG pruža u skladu sa Zakonom. CBCG nije imala prihode i rashode od naknada i provizija po osnovu izdavanja kredita u toku obračunskog perioda.

3.2. Operativni lizing

Zakupi u kojima zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi (lizing).

Sredstva koja su data u operativni lizing uključena su u poziciju investicione nekretnine u iskazu o finansijskoj poziciji. Amortizuju se tokom njihovog očekivanog vijeka upotrebe na način konzistentan sa sličnim sredstvima koja su u vlasništvu Banke. Prihodi po osnovu lizinga (bez bilo koje stimulacije date korisniku lizinga) priznaju se kao prihod u iskazu o ukupnom rezultatu, u jednakim godišnjim iznosima, tokom perioda trajanja lizinga.

3.3. Preračunavanje stranih valuta***Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja***

Stavke uključene u finansijske iskaze CBCG se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje („funkcionalna valuta“). Finansijski iskazi su prikazani u hiljadama EUR koji predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja Banke.

Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u iskazu o dobitku i gubitku.

3.4. Porezi i doprinosi**Porez na dobit**

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore, CBCG je oslobođena plaćanja poreza na dobit.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Ostali porezi iskazani su u okviru troškova poslovanja. Iznosi poreza koji je Banka u obavezi da plati su iskazani u okviru ostalih obaveza kao obaveze za poreze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

Za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine, gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju stanja sa rokom dospjeća kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu u trezoru i depozite po viđenju i kratkoročne depozite kod stranih banaka.

3.6. Finansijski instrumenti***Finansijska sredstva***

CBCG je klasifikovala finansijska sredstva u sljedeće kategorije: krediti i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva do dospjeća. Rukovodstvo vrši klasifikaciju finansijskih sredstava pri inicijalnom priznavanju.

(a) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nijesu kotirana na aktivnom tržištu. Svi krediti i pozajmice se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Svi krediti i pozajmice priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Nakon inicijalnog priznavanja, naknadna odmjeravanja se vrše po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

(b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeni vremenski period, koja mogu da se prodaju prema potrebi za likvidnošću ili zbog promjena kamatne stope, deviznog kursa ili cijene kapitala.

(b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (nastavak)

Redovna kupovina i prodaja ulaganja se priznaju na dan transakcije, a to je dan kada se Banka obavezala da će kupiti ili prodati sredstvo.

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se nakon inicijalnog priznavanja iskazuju po fer vrijednosti.

Dobici i gubici proistekli iz promjena fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju priznaju se direktno u kapitalu, do momenta otuđenja ili umanjenja vrijednosti usljed obezvrjeđenja. Tada se kumulirani dobici ili gubici, prvobitno priznati u kapitalu, priznaju u iskazu o dobitku i gubitku.

Fer vrijednost finansijskih sredstava, koja se kotiraju na berzi, zasniva se na tekućim cijenama ponude i tražnje. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, CBCG utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih strana, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i drugih tehnika procjene koje koriste učesnici na tržištu.

Prihodi po osnovu kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazujući u okviru prihoda od kamate.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

*Finansijska sredstva (nastavak)**(c) Finansijska sredstva do dospjeća*

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospjećem, za koje CBCG ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do dospjeća. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravke vrijednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvrjeđenja. Amortizovana vrijednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovini u toku perioda dospjeća.

Prihodi po osnovu kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazujući u okviru prihoda od kamate.

(d) Prebijanje finansijskih instrumenta

Finansijska sredstva i obaveze se prebijaju, a u iskazu o finansijskoj poziciji se iskazuje neto iznos kada postoji zakonsko pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i namjera da se izmire na neto osnovi ili da se istovremeno proda sredstvo i namiri obaveza.

(e) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

CBCG procjenjuje na svaki datum iskaza o finansijskoj poziciji da li postoji objektivni dokaz da je vrijednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava umanjena. Vrijednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava je umanjena i gubici po tom osnovu se priznaju samo ako postoji objektivni dokaz da je vrijednost umanjena kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog procjenjivanja sredstva (slučaj gubitka) i kada slučaj (ili slučajevi) gubitka utiče na procjenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procjenjeni.

Kriterijumi koje CBCG koristi da odredi da li postoji objektivni dokaz da je vrijednost umanjena uključuju:

- Kašnjenja u plaćanju ugovorene otplate glavnice ili kamate,
- Da dužnik ima poteškoće sa novčanim tokovima (na primjer, smanjenje pokazatelja adekvatnosti kapitala, smanjenje profitabilnosti),
- Kršenje zaštitnih odredbi iz ugovora o kreditu ili uslova kreditiranja,
- Započinjanje postupka stečaja,
- Pogoršanje konkurentne pozicije dužnika,
- Smanjenje vrijednosti instrumenata obezvrjeđenja.

Procjenjeni period između nastanka gubitka i njegove identifikacije je određen od strane rukovodstva za svaku grupu finansijskih sredstava. Generalno, dužina perioda se kreće od 3 do 12 mjeseci, a u izuzetnim slučajevima, mogući su i duži periodi.

Banka procjenjuje da li postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti pojedinačno za svako finansijsko sredstvo.

Iznos gubitka je utvrđen kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednosti procjenjenih budućih novčanih tokova (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali), diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi. Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje preko računa ispravke vrijednosti i gubitak se priznaje u iskazu o dobitku i gubitku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)*****Finansijska sredstva (nastavak)******(d) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)***

Obračun sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova finansijskih sredstava, koja su obezbjeđena finansijskim sredstvom kao instrumentom obezbjeđenja, odražava novčani tok koji može proisteci poništenjem prava umanjenog za troškove pribavljanja i prodaje instrumenta obezbjeđenja, bez obzira na to da li je ili nije to poništenje vjerovatno.

Kada je kredit nenaplativ, otpisuje se preko računa ispravke vrijednosti za obezvrjeđenje kredita. Takvi krediti se otpisuju nakon što se završe sve neophodne procedure i utvrdi iznos gubitka.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrijednosti smanji i smanjenje se može objektivno povezati sa događajem nakon što je umanjenje vrijednosti priznato (kao što je poboljšanje dužnikovog kreditnog rejtinga), prethodno priznati gubitak zbog umanjenja vrijednosti se ukida korekcijom na računu ispravke vrijednosti. Iznos korekcije se priznaje u iskazu o dobitku i gubitku kao smanjenje gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti kredita.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti koja je uobičajeno vrijednost priliva, umanjena za nastale transakcione troškove. U narednim periodima finansijske obaveze se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Izdaci vezani za razvoj novih kompjuterskih softvera priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa razvojem postojećih softverskih aplikacija koje kontroliše CBCG se kapitalizuju samo kada je vjerovatno da će Banka generisati ekonomsku korist pripisivu tom ulaganju i kada se troškovi mogu pouzdano odmjeriti. Direktno pripisivi troškovi uključuju troškove zaposlenih u timu koji je razvio softver.

Trošak kojim se poboljšavaju i pospješuju performanse računarskih programa koje prevazilaze njihove prvobitne specifikacije priznaje se kao povećanje vrijednosti računarskog softvera u upotrebi. Računarski softver se amortizuje primjenom proporcionalne metode, tokom njegovog korisnog vijeka upotrebe, ali ne duže od pet godina.

Ostali troškovi vezani za održavanje softverskih programa se priznaju kao trošak perioda u kom su nastali.

Nematerijalna ulaganja podliježu provjeri da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti uvijek kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od ove dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema CBCG se, kako je niže navedeno, iskazuju po revalorizovanoj vrijednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti.

Zemljište se iskazuje po nabavnoj vrijednosti i ne podliježe amortizaciji.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano odmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete iskaz o ukupnom rezultatu izvještajnog perioda u kome su nastali.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se njihov trošak rasporedio na njihovu rezidualnu vrijednost tokom predviđenog korisnog vijeka trajanja sredstva.

Primjenjene stope amortizacije za najznačajnije grupe nekretnina, postrojenja i opreme, određene na bazi korisnog vijeka upotrebe sredstava, su sljedeće:

<u>Glavne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme</u>	<u>Stopa amortizacije nakon procjene (%)</u>
Građevinski objekti	1.47 – 2.63
Pomoćni objekti	1.30 – 33.33
Trafostanice, generatori, agregati	6.67 – 20.00
Oprema za rad sa novcem	100.00
Računari i prateća oprema	25.00 – 50.00
Mobilni telefoni	33.33 – 50.00
Telekomunikaciona i PTT oprema	8.33 – 50.00
Kancelarijski namještaj i oprema	10.00 – 50.00
Motorna vozila	12.50 – 25.00

Dobici i gubici po osnovu otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme se utvrđuju kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u iskazu o ukupnom rezultatu u okviru ostalih operativnih troškova.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog iskaza o finansijskoj poziciji. Provjera da li je došlo do umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od te dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

Nekretnine, postrojenja i oprema podliježu redovnoj revalorizaciji. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti sredstava koja se revalorizuju. Kada se sredstvo revalorizuje, njegova kumulirana revalorizacija, do datuma nove revalorizacije, se preračunava u srazmjeri sa izmjenom njegove bruto knjigovodstvene vrijednosti, tako da knjigovodstvena vrijednost sredstva nakon revalorizacije bude jednaka njegovoj revalorizovanoj vrijednosti. Revalorizacija je izvršena u septembru 2011. godine.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se na računu revalorizacione rezerve u okviru kapitala. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve; sva ostala smanjenja terete iskaz o ukupnom rezultatu. Revalorizaciona rezerva se prenosi direktno u neraspoređenu dobit/(kumulirani gubitak) kada se revalorizovana sredstva povuku iz upotrebe ili prodaju.

Međutim, neke rezerve mogu biti prenijete i dok se sredstvo koristi. U tom slučaju, iznos prenijete rezerve predstavlja razliku između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstva i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstva. Prenosjenje revalorizacionih rezervi u neraspoređenu dobit ne vrši se preko bilansa uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.9. Investicione nekretnine**

Investicione nekretnine uključuju poslovni prostor koji ne koristi CBCG i koji se izdaje eksterno, uglavnom poslovnim bankama. Investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija investicionih nekretnina se obračunava korišćenjem proporcionalne metode za alokaciju njihovih vrijednosti do rezidualne vrijednosti tokom njihovog očekivanog vijeka korišćenja, koji se kreće od 50 do 75 godina.

3.10. Numizmatički kovani novac

Numizmatički kovani novac se vrednuje po cijeni koštanja ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je od ove dvije vrijednosti manja.

3.11. Rezervisanja

Rezervisanja za odštetne zahtjeve po sudskim sporovima se priznaju kada: CBCG ima postojeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja; kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze.

Kada postoji veći broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da će doći do odliva sredstava za izmirenje obaveze se utvrđuje uzimanjem u obzir vrste obaveza kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i kad je vjerovatnoća odliva sredstava u odnosu na stavku uključenu u istu vrstu obaveza mala.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primjenom stope prije oporezivanja, koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i specifične rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se priznaje kao trošak kamata.

3.12. Primanja zaposlenih*a) Obaveze za penzije*

CBCG plaća državnim fondovima za sve zaposlene obavezne doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti. Doprinosi na teret zaposlenog za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 15% na bruto zaradu. Doprinosi na teret poslodavca za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 5.5% na bruto zaradu. Doprinosi se iskazuju kao trošak u momentu nastanka i iskazani su u iskazu o ukupnom rezultatu u okviru troškova zaposlenih. CBCG nema drugih obaveza za doprinose izuzev obaveza za navedene doprinose.

b) Otpremnine

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane CBCG prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma iskaza o finansijskoj poziciji svode se na sadašnju vrijednost.

c) Krediti za rješavanje stambenih potreba

U skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odluke Komisije za stambena pitanja, CBCG dodjeljuje kredite zaposlenima za rješavanje stambenih potreba. Krediti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Naknadno se mjere po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Razlika između fer vrijednosti na dan priznavanja i raspodijeljenih sredstava priznaje se kao unaprijed plaćene beneficije zaposlenih u okviru dugoročnih potraživanja od zaposlenih. Unaprijed plaćena primanja zaposlenih se amortizuju u toku perioda primanja beneficija. Period primanja je očekivani radni vijek zaposlenog, i ne može biti duži od perioda na koji je odobren kredit.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3.12. Primanja zaposlenih (nastavak)*d) Bonusi*

CBCG priznaje obavezu i trošak za bonuse zaposlenima u skladu sa Pravilnikom o vrednovanju učinaka zaposlenih u CBCG.

3.13. Osnovni kapital i rezerve

Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore propisano je da se kapital Centralne banke sastoji od osnovnog kapitala i rezervi, a da minimalni osnovni kapital iznosi EUR 50,000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, izvršena je transformacija kapitala tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital. Zakonom se uvela nova kategorija rezervi u vidu opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Osnovni kapital na dan 31. decembra 2014. godine iznosi EUR 40,000 hiljada.

3.14. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prenos neke obaveze u urednoj transakciji među tržišnim učesnicima na datum mjerenja.

Fer vrijednost je cijena postignuta u prodaji imovine, odnosno prenosu obaveza u transakciji s tržišnim učesnikom na glavnom tržištu, tj. tržištu s najvećim prometom i najintenzivnijim aktivnostima predmetnom imovinom odnosno obavezom. Ako ne postoji glavno tržište, koristi se cijena najpovoljnijeg tržišta, tj. tržišta na kojem bi subjekt mogao postići najpovoljniju cijenu.

Fer vrijednost nefinansijske stavke imovine mjeri se prema maksimalnoj i najboljoj mogućoj upotrebi kod tržišnog učesnika. Prilikom utvrđivanja maksimalne i najbolje moguće upotrebe subjekt mora razmotriti da li je imovina fizički izvodljiva, zakonom dopuštena i finansijski isplativa. Ako tržišni ili neki drugi faktori ne ukazuju suprotno, pretpostavlja se da je trenutna upotreba sredstva u subjektu maksimalna i najbolja moguća.

Fer vrijednost neke obaveze ili vlasničkog instrumenta subjekta utvrđuje se uz pretpostavku da će instrument biti prenesen na datum mjerenja.

Kad su transakcije neposredno vidljive na tržištu, utvrđivanje fer vrijednosti je relativno jednostavno, a ako to nije slučaj, koriste se tri tehnike vrednovanja koje subjekti mogu koristiti u utvrđivanju fer vrijednosti i to:

- Tržišni pristup - Subjekt koristi cijene i druge relevantne informacije iz tržišnih transakcija identičnom ili uporedivom (tj. sličnom) imovinom, identičnim ili uporedivim (tj. sličnim) obavezama ili grupom imovine i obaveza;
- Dobitni (prihodni) pristup - Subjekt svodi buduće iznose (npr. novčane tokove, ili prihode i rashode) na jedan tekući (tj. diskontovani) iznos.
- Troškovni pristup - Tehnika vrednovanja kojom se dobija iznos koji bi bio potreban u sadašnjem trenutku da bi se zamijenio uslužni kapacitet neke imovine (koji se često naziva i tekućim troškom zamjene).

Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**4.1. Upravljanje rizicima**

Svojim aktivnostima CBCG se izlaže brojnim finansijskim rizicima, od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik (koji obuhvata rizik valuta, rizik promjene kamatnih stopa i druge rizike promjene cijena),
- rizik likvidnosti i
- operativni rizik.

Preuzimanje rizika je neodvojivi dio poslovanja, a operativni rizici njegov su neizbježni element. Stoga je cilj CBCG da postigne adekvatnu ravnotežu između rizika i koristi koja se želi ostvariti i da minimizira potencijalne štetne efekte na svoje finansijske performanse. Adekvatan odgovor Centralne banke na rizike podrazumijeva analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje rizicima do određenog nivoa.

Politike upravljanja rizicima u Centralnoj banci su kreirane sa ciljem da identifikuju i analiziraju rizike, da uspostave adekvatne limite rizika i kontrole, da prate rizike i kretanja do postavljenih limita, sredstvima pouzdanog i pravovremenog sistema informisanja.

Upravljanje rizicima se sprovodi u okviru Sektora za finansijske i bankarske operacije, na bazi politika koje je usvojio Savjet Centralne banke. Sektor za finansijske i bankarske operacije identifikuje i procjenjuje finansijske rizike u saradnji sa drugim odjeljenjima u Centralnoj banci. Savjet definiše pisane procedure za svobuhvatno upravljanje rizicima, kao i pisane procedure kojima se pokrivaju specifična područja, kao što su rizik promjene kursa valuta, rizik promjene kamatnih stopa, rizik likvidnosti i kreditni rizik.

4.2. Kreditni rizik

CBCG je izložena kreditnom riziku, koji se definiše kao rizik da će povezana strana u finansijskoj transakciji izazvati gubitak po Centralnu banku propuštajući da izvrši preuzetu obavezu.

Značajne promjene u ekonomijama u kojima je koncentrisan portfolio Centralne banke, mogle bi dovesti do gubitaka, koji se razlikuju od onih iskazanih na datum iskaza o finansijskoj poziciji. Zbog toga, menadžment pažljivo upravlja izloženošću kreditnom riziku. Izloženost kreditnom riziku uglavnom je vezana za plasmane u stranim bankama i hartije od vrijednosti.

Upravljanje kreditnim rizikom i kontrola izloženosti riziku su centralizovani u Sektoru za finansijske i bankarske operacije, o čemu se Savjet redovno izvještava.

4.2.1. Mjerenje kreditnog rizika i kontrola postavljenih limita*(a) Plasmani kod stranih banaka*

Tokom 2014. godine, u svijetlu značajnih promjena koje su se dogodile na međunarodnom finansijskom tržištu i odluka ECB-a o smanjenju depozitnih kamatnih stopa, CBCG je izvršila povlačenje sredstava sa rauna kod centralnih banaka i preusmjerila ih u depozite kod komercijalnih banaka.

(b) Dužničke hartije i druge obveznice

U sastav investicionog portfolija CBCG na kraju 2014. godine ulaze sledeće visoko likvidne i lako utržive dužničke hartije od vrijednosti:

-Eurske državne obveznice, 0- 3 godine, čiji emitenti imaju rejting između maksimalno AAA po S&P-u i/ili Aaa po Moody's i/ili AAA po Fitch-u i minimalno BBB po S&P-u i/ili Baa2 po Moody's i/ili BBB po Fitch-u.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Mjerenje kreditnog rizika i kontrola postavljenih limita (nastavak)

(b) Dužničke hartije i druge obveznice (nastavak)

-Eurske kvazi-državne obveznice, 1-3 godine, čiji emitenti imaju rejting između maksimalno AAA po S&P-u /i/ili Aaa po Moody's i/ili AAA po Fitch-u i minimalno A- po S&P-u i/ili A3 po Moody's i/ili A- po Fitch-u. Kao i u hartije koje imaju rejting između maksimalno AAA po S&P-u /i/ili Aaa po Moody's i/ili AAA po Fitch-u i minimalno BBB po S&P-u i/ili Baa2 po Moody's i/ili BBB po Fitch-u, čiji su emitetni države kojima zvanična valuta nije euro ili pokrajine razvijenih država koje emituju euro-obveznice.

-Euro Pfandbrief obveznice, 1-3 godine, koje imaju rejting između maksimalno AAA po S&P-u /i/ili Aaa po Moody's i/ili AAA po Fitch-u i minimalno A- po S&P-u i/ili A3 po Moody's i/ili A- po Fitch-u.

Ove dužničke hartije se čuvaju na kastodi računu hartija kod Deutsche Bundesbank, Frankfurt.

Ukupan portfolio u dužničkim hartijama je denominovan u EUR.

4.2.2. Umanjenje vrijednosti i politika ispravke vrijednosti

Interni i eksterni sistem rejtinga se fokusira na mapiranje kreditnog kvaliteta na osnovu aktivnosti pozajmljivanja i investiranja. Nasuprot tome, ispravka vrijednosti je priznata u svrhu finansijskog izvještavanja samo za ostvarene gubitke na datum iskaza o finansijskoj poziciji, zasnovane na objektivnom dokazu da je vrijednost umanjena.

	31. decembar 2014.		U hiljadama EUR 31. decembar 2013.	
	Bruto krediti i avansi	Nivo ispravke (%)	Bruto krediti i avansi	Nivo ispravke (%)
Kreditni zaposlenima – kratkoročni dio (Napomena 17)	1,051	-	1,039	-
Kreditni zaposlenima – dugoročni dio (Napomena 22)	1,635	-	1,729	-
Kreditni Vladi	-	-	-	-
Ukupno bruto	2,686	-	2,768	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. *Maksimalna izloženost kreditnom riziku bez kolaterala*

U narednoj tabeli je dat prikaz maksimalne izloženosti kreditnom riziku, na dan 31. decembra 2014. godine i 31. decembra 2013. godine. Za sredstva u iskazu o finansijskoj poziciji, izloženost je zasnovana na neto knjigovodstvenom iznosu iskazanom u iskazu o finansijskoj poziciji.

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Gotovina i depoziti po viđenju (Napomena 13)	82,380	76,263
Plasmani u stranim bankama (Napomena 14)	186,995	192,266
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 15)	223,764	101,761
Finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća (Napomena 15)	12,308	16,589
Sredstva kod MMF (Napomena 16)	64,149	60,095
Stambeni krediti dati zaposlenima (Napomene 17 i 22)	2,687	2,768
Potraživanja (Napomena 18)	1,932	2,127
Ukupno	574,215	451,869

Kao što se vidi iz prethodne tabele, 14% ukupne maksimalne izloženosti na dan 31. decembra 2014. godine proizilazi iz depozita po viđenju kod stranih banaka (2013. godine: 17%) i 33% od oročenih depozita kod stranih banaka (2013. godine: 42%).

Kreditnim rizikom se upravlja odabirom finansijske institucije - centralne banke ili izdavaoca hartija od vrijednosti, na osnovu kriterijuma koje je usvojio Savjet. U tabeli niže je data analiza depozita Centralne banke kod stranih banaka i izdavaoca hartija od vrijednosti na dan 31. decembra 2014. godine i 31. decembra 2013. godine.

Kreditni rejting	31. decembar 2014.			31. decembar 2013.		
	Plasmani u stranim bankama	Hartije od vrijednosti	Ukupno	Plasmani u stranim bankama	Hartije od vrijednosti	Ukupno
AAA	-	236,072	236,072	-	118,350	118,350
Centralne banke	186,995	-	186,995	192,266	--	192,266
Ukupno	186,995	236,072	423,067	192,266	118,350	310,616

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. *Finansijski plasmani*

Finansijski plasmani su klasifikovani na sljedeći način:

	U hiljadama EUR					
	Oročeni plasmani kod stranih banaka (Napomena 14)	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i dospjeća (Napomena 15)	Sredstva kod MMF-a (Napomena 16)	Potraživanja (Napomena 18)	Stambeni krediti dati zaposlenima (Napomene 17 i 22)	Ukupno
Nedospijeli	186,995	236,072	64,149	-	2,687	489,903
Dospijeli neotpisani	-	-	-	1,932	-	1,932
Pojedinačno otpisani	-	-	-	-	-	-
Bruto	186,995	236,072	64,149	1,932	2,687	491,835
Minus:						
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Neto	186,995	236,072	64,149	1,932	2,687	491,835

	U hiljadama EUR					
	Oročeni plasmani kod stranih banaka (Napomena 14)	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 15)	Sredstva kod MMF-a (Napomena 16)	Potraživanja (Napomena 18)	Stambeni krediti dati zaposlenima (Napomene 17 i 22)	Ukupno
Nedospijeli	192,266	118,350	60,095	-	2,768	373,479
Dospijeli neotpisani	-	-	-	2,127	-	2,127
Pojedinačno otpisani	-	-	-	-	-	-
Bruto	192,266	118,350	60,095	2,127	2,768	375,606
Minus:						
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Neto	192,266	118,350	60,095	2,127	2,768	375,606

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. *Finansijski plasmani (nastavak)*

Plasmani stranim bankama, krediti dati Vladi i domaćim poslovnim bankama nijesu obezbjeđeni instrumentima obezbjeđenja. Zbog toga Centralna banka nije objelodanila fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja.

4.2.5. *Koncentracija rizika vezanih za finansijska sredstva sa izloženošću kreditnom riziku**Geografske regije*

Tabela koja slijedi prikazuje glavnu izloženost kreditnom riziku sredstava u njihovim knjigovodstvenim iznosima, po geografskim regijama, na dan 31. decembra 2014. godine. U ovoj tabeli, izloženost kreditnom riziku je zasnovana na zemlji porijekla banaka i institucija sa kojima CBCG saraduje.

	U hiljadama EUR			
	EU zemlje	SAD	Crna Gora	Ukupno
Gotovina	7	1	36,869	36,877
Depoziti po viđenju kod stranih banaka	45,265	238	-	45,503
Plasmani stranim bankama	186,666	329	-	186,995
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	223,764	-	-	223,764
Finansijska imovina do dospijeaća	12,308	-	-	12,308
Sredstva kod MMF-a	-	64,149	-	64,149
Kreditni i avansi	-	-	2,687	2,687
Ostala finansijska sredstva	-	-	1,932	1,932
Na dan 31. decembra 2014. godine	468,010	64,717	41,488	574,2015
Na dan 31. decembra 2013. godine	355,940	60,644	35,655	452,239

4.3. Tržišni rizik

Centralna banka Crne Gore je izložena tržišnim rizicima koji podrazumijevaju rizik da će se fer vrijednosti ili budući novčani tokovi finansijskih instrumenata mijenjati usljed promjena tržišnih cijena. Tržišni rizici se pojavljuju u slučaju otvorenih pozicija zbog promjene kamatnih stopa, kursa valuta i cijena hartija od vrijednosti. CBCG upravlja samo portfolijima koji nijesu namijenjeni trgovanju.

Tržišnim rizicima koji proizilaze iz portfolia u Centralnoj banci upravlja Sektor za finansijske i bankarske operacije. Izvještaji o upravljanju ovim rizicima se redovno dostavljaju Savjetu CBCG.

Portfolio CBCG uglavnom čine hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. Od juna 2012. godine CBCG uvodi u svoj portfolio i hartije od vrijednosti do dospijeaća.

4.3.1. *Tehnike mjerenja tržišnog rizika*

Glavne tehnike koje se koriste za mjerenje i kontrolu tržišnog rizika su prikazane u nastavku teksta.

Centralna banka koristi metodologiju za procjenu rizika (VAR) za svoj portfolio da bi procijenila izloženost svojih pozicija tržišnom riziku i maksimalno očekivane gubitke, zasnovane na brojnim pretpostavkama za različite promjene u tržišnim uslovima. Savjet CBCG određuje limite za procjenu rizika koji mogu biti prihvatljivi za Centralnu banku, a koji se prate na mjesečnoj osnovi na osnovu izvještavanja Sektora za finansijske i bankarske operacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Tehnike mjerenja tržišnog rizika (nastavak)

VAR predstavlja statističku metodologiju za određivanje maksimalnih promjena u vrijednosti međunarodnih rezervi koje nastaju usljed promjena cijena finansijskih instrumenata, kao i promjena kursa valuta zajedno sa određenim nivoom povjerljivosti za određeni vremenski interval. Bazelski sporazum iz 1998. godine preporučuje bankama da koriste nivo povjerljivosti od 99% u intervalu od 10 dana kada računaju VAR. VAR metodologija procjenjuje za koliko će se smanjiti međunarodne rezerve kao rezultat fluktuacija cijena i promjena međunarodnih rezervi valuta koje se sastoje od međunarodnih rezervi sa 99% povjerljivosti za interval od 30 dana. Fluktuacije cijena instrumenata i kursa valuta se određuju u skladu sa istorijskim promjenama u cijenama i instrumentima i valutama koji su sadržani u deviznim rezervama na kraju mjeseca. Procjena VAR koja daje nivo povjerljivosti od 99% označava maksimalne promjene u deviznim rezervama u okruženju uobičajenih tržišnih promjena sa vjerovatnoćom od 99%.

Korišćenje ovog pristupa ne sprječava gubitke koji mogu nastati izvan ovih limita u uslovima značajnijih tržišnih pomjeranja.

Budući da VAR čini sastavni dio režima za kontrolisanje tržišnog rizika, VAR limiti se objavljuju od strane Savjeta na godišnjem nivou za investiranje u hartije od vrijednosti. Stvarna izloženost u poređenju sa limitima se revidira mjesečno od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije.

Na dan 31. decembra 2014. godine maksimum VAR je bio -0.35%, dok je minimum VAR bio -0,34% tržišne vrijednosti čitavog portfolia.

4.3.2. Rizik promjene kursa valuta

CBCG je izložena efektima promjena opštevažećeg kursa valuta na finansijske pozicije i tokove gotovine. Tabela koja slijedi sumira izloženost CBCG riziku promjene kursa valuta na dan 31. decembra 2014. godine. U tabeli su uključena finansijska sredstva i obaveze CBCG po neto knjigovodstvenoj vrijednosti, kategorizovani po valutama.

	EUR	USD	U hiljadama EUR	
			SDR	Ukupno
31. decembar 2014. godine				
Sredstva				
Gotovina i depoziti po viđenju	82,141	239	-	82,380
Oročeni plasmani kod stranih banaka	186,666	329	-	186,995
Sredstva kod MMF-a	-	-	64,149	64,149
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	223,764	-	-	223,764
Finansijska sredstva do dospjeća	12,308	-	-	12,308
Kredit i avansi	2,687	-	-	2,687
Ostala finansijska sredstva	1,932	-	-	1,932
Ukupno finansijska sredstva	509,498	568	64,149	574,215
Obaveze				
Računi banaka i finansijskih institucija	461,301	-	-	461,301
Računi Vlade i drugih organizacija	17,795	-	-	17,795
Obaveze prema MMF	-	-	64,233	64,233
Ostale finansijske obaveze	46	-	-	46
Ukupno finansijske obaveze	479,142	-	64,233	543,375
Neto bilansna pozicija	30,356	568	(84)	30,840
31. decembar 2013 godine				
Ukupna finansijska sredstva	391,225	549	60,095	451,869
Ukupne finansijske obaveze	362,216	-	60,174	422,390
Neto bilansna pozicija	29,009	549	(79)	29,479

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik promjene kursa valuta (nastavak)

Na dan 31. decembra 2014. godine, ukoliko bi kurs dolara ojačao/oslabio za 5% prema euru, pod uslovom da su svi ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit bi za godinu bila za EUR 31 hiljada niža/viša (2013. godine: EUR 29 hiljada), kao rezultat gubitaka/dobitaka usljed promjene kursa valuta.

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa

Rizik novčanih tokova od promjene kamatnih stopa je rizik da će budući novčani tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjena tržišnih kamatnih stopa. Fer vrijednost rizika od promjene kamatne stope je rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promjena tržišne kamatne stope. CBCG je izložena efektima fluktuacija opštevažićeg nivoa tržišnih kamatnih stopa i u fer vrijednosti i u novčanim tokovima. Kamatne marže se mogu povećati kao rezultat takvih promjena, ali mogu takođe smanjiti gubitke u uslovima pojavljivanja neočekivanih tržišnih pomjeranja. Savjet određuje limite za dozvoljeni nivo neusklađenosti pri promjeni kamatne stope, što se prati na mjesečnoj osnovi od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije CBCG.

Tabela koja slijedi sumira izloženost CBCG riziku promjene kamatnih stopa. Ona prikazuje finansijske instrumente CBCG po knjigovodstvenoj vrijednosti, kategorizovanih po roku kraćem od roka dospijea i perioda izmjene kamatne stope.

						U hiljadama EUR	
	Do 1 mjeseca	1-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekama- tonosni	Ukupno	
31. decembar 2013. godine							
Sredstva							
Gotovina i depoziti po viđenju	82,380	-	-	-	-	82,380	
Oročeni plasmani kod stranih banaka	1,935	185,060	-	-	-	186,995	
Sredstva kod MMF-a	64,149	-	-	-	-	64,149	
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	47,917	175,847	-	-	223,764	
Finansijska sredstva do dospijea	-	2,043	10,265	-	-	12,308	
Kredit i avansi	-	-	-	-	2,687	2,687	
Ostala finansijska sredstva	-	1,932	-	-	-	1,932	
Ukupno finansijska sredstva	148,464	236,952	186,112	-	2,687	574,215	
Obaveze							
Računi banaka i finansijskih institucija	449,358	-	-	-	11,943	461,301	
Računi Vlade i drugih organizacija	17,715	-	-	-	80	17,795	
Obaveze prema MMF	64,233	-	-	-	-	64,233	
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	46	46	
Ukupno finansijske obaveze	531,306	-	-	-	12,069	543,375	
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(382,842)	236,952	186,112	-	(9,382)	30,840	
31. decembar 2013. godine							
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	20,160	-	-	-	9,319	29,479	

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik se određuje na osnovu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dan izvještavanja. Na dan 31. decembra 2014. godine, da je kamatna stopa bila za 100 baznih poena viša/niža, pod pretpostavkom da su ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit Banke bi se za dvanaest mjeseci zaključno na dan 31. decembra 2014. godine povećala/smanjila približno za EUR 308 hiljada (2013. godine: približno EUR 294 hiljade).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**4.4. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti je rizik da CBCG neće biti u mogućnosti da izmiri svoje finansijske obaveze o roku dospjeća i da zamijeni izvore sredstava koji su povučeni. Posljedica toga može biti neizvršavanje obaveza i neispunjavanje ugovora.

4.4.1. Proces upravljanja rizikom likvidnosti

Proces upravljanja rizikom likvidnosti, koji se izvršava unutar Centralne banke i prati od strane stručnog tima Trezora CBCG, uključuje:

- dnevno finansiranje kojim se upravlja tako što se prate budući novčani tokovi da bi se očekivani zahtjevi mogli ispuniti. To podrazumijeva ponovno punjenje fondova po njihovom dospjeću ili kada su pozajmljeni klijentima;
- održavanje portfolija visoko tržišne aktive koja može biti lako likvidna kao način zaštite u slučaju bilo kakvih nepredviđenih prekida novčanog toka;
- praćenje racija likvidnosti iskaza o finansijskoj poziciji prema internim i regulatornim zahtjevima i
- upravljanje koncentracijom i profilom dužničkih hartija.

Praćenje i izvještavanje podrazumijeva mjerenje tokova gotovine i projekcije za sljedeći dan, sedmicu i mjesec pošto su to ključni periodi za upravljanje likvidnošću. Početna tačka za projekcije je analiza ugovorenih rokova dospjeća finansijskih obaveza i očekivani dan naplate finansijskih sredstava.

4.4.2. Pristup finansiranja

Izvori likvidnosti se redovno revidiraju od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije kako bi se obezbijedila široka diverzifikacija valuta, područja, dobavljača, proizvoda i uslova.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.3. *Nederativni tokovi gotovine*

Tabela koja slijedi prikazuje nederativne tokove gotovine finansijskih sredstava i obaveza Centralne banke. Iznosi dati u tabeli su ugovoreni nediskontovani novčani tokovi.

	<u>Do 1 mjeseca</u>	<u>1-12 mjeseci</u>	<u>1-5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
31. decembar 2014. godine					
Sredstva					
Gotovina i depoziti po viđenju	82,380	-	-	-	82,380
Oročeni plasmani kod stranih banaka	1,935	185,060	-	-	186,995
Sredstva kod MMF-a	64,149	-	-	-	64,149
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	47,917	175,847	-	223,764
Finansijska sredstva do dospijeća	-	2,043	10,265	-	12,308
Kredit i avansi	-	-	-	2,687	2,687
Ostala sredstva	-	1,932	-	-	1,932
Ukupno finansijska sredstva	<u>148,464</u>	<u>236,952</u>	<u>186,112</u>	<u>2,687</u>	<u>574,215</u>
Obaveze					
Računi banaka i finansijskih institucija	461,301	-	-	-	461,301
Računi Vlade i drugih organizacija	17,795	-	-	-	17,795
Obaveze prema MMF	64,233	-	-	-	64,233
Ostale obaveze	46	-	-	-	46
Ukupno finansijske obaveze	<u>543,375</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>543,375</u>
Ročna neusklađenost	<u>(394,911)</u>	<u>236,952</u>	<u>186,112</u>	<u>2,687</u>	<u>30,840</u>
31. decembar 2013. godine					
Ukupna sredstva	136,720	194,393	117,988	2,768	451,869
Ukupne obaveze	422,390	-	-	-	422,390
Ročna neusklađenost	<u>(285,670)</u>	<u>194,393</u>	<u>117,988</u>	<u>2,768</u>	<u>29,479</u>

Sredstva raspoloživa za pokriće svih obaveza uključuju gotovinu i depozite po viđenju, plasmane u bankama i kredite i avanse. CBCG takođe može odgovoriti na neočekivane odlive gotovine tako što će prodavati sredstva koja su raspoloživa za prodaju (portfolio hartija od vrijednosti).

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su prikazana po fer vrijednosti. Sva druga finansijska sredstva i obaveze su prikazane po amortizovanoj vrijednosti.

Hijerarhija fer vrijednosti

Finansijska sredstva i obaveze koji se iskazuju po fer vrijednosti, po nivoima:

	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>U hiljadama EUR Ukupno</u>
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	223,764	-	-	223,764
Ukupno	<u>223,764</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>223,764</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Što se tiče finansijskih sredstava i obaveza koje se ne iskazuju po fer vrijednosti, rukovodstvo Banke, smatra da nema materijalno značajnih razlika između njihove neto knjigovodstvene vrijednosti i njihove fer vrijednosti na dan bilansa. Radi se o sredstvima i obavezama koja se vode po amortizovanoj vrijednosti, a za koja se uslovi ugovaranja zaključuju u skladu sa kretanjima na tržištu, sa određenim specifičnostima koja važe za centralnu banku, ali koja po mišljenju Rukovodstva ne dovode do materijalno značajnih razlika u smislu fer vrijednosti ovih sredstava i obaveza. Finansijska sredstva i obaveze koja se ne iskazuju po fer vrijednosti, po nivoima:

Finansijska sredstva 31.12.2014.

	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju	-	82,380		82,380
Oročeni plasmani kod stranih banaka	-	186,995		186,995
Finansijska sredstva do dospjeća		12,608		12,608
Kredit i avansi		2,687		2,687
Ostala sredstva		1,932		1,932
Ukupno	-	286,302	-	286,302

Finansijske obaveze 31.12.2014.

	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Računi banaka i finansijskih institucija	-	461,301		461,301
Računi Vlade i drugih organizacija	-	17,795		17,795
Ostale obaveze		46		46
Ukupno	-	479,142	-	479,142

Finansijska sredstva i obaveze koji se ne iskazuju po fer vrijednosti, po nivoima:

Finansijska sredstva 31.12.2013

	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju	-	76,263		76,263
Oročeni plasmani kod stranih banaka	-	192,266		192,266
Finansijska sredstva do dospjeća		16,589		16,589
Kredit i avansi		2,768		2,768
Ostala sredstva		2,127		2,127
Ukupno	-	290,013	-	290,013

Finansijske obaveze 31.12.2013

	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Računi banaka i finansijskih institucija	-	357,143		357,143
Računi Vlade i drugih organizacija	-	5,040		5,040
Ostale obaveze		33		33
Ukupno	-	362,216	-	362,216

Nivo 1 – Kotirane cijene identičnih finansijskih instrumenata koji se kotiraju na aktivnim tržištima.

Nivo 2 – Parametri koji se mogu direktno primjetiti na tržištu, a ne nalaze se na prethodnom nivou.

Nivo 3 – Parametri za vrednovanje finansijskih instrumenata koji se ne zasnivaju na primjetnim tržišnim podacima (neprijetni parametri).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**4.6. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi upravljanja kapitalom, koji je širi koncept u odnosu na osnovni kapital iskazan u iskazu o finansijskoj poziciji, su:

- ispunjenje zahtjeva vezanih za kapital datih u Zakonu o CBCG;
- očuvanje sposobnosti CBCG da nastavi poslovanje u predvidivoj budućnosti i da ispunjava svoje funkcije propisane Zakonom o CBCG i
- održavanje dovoljnog nivoa kapitala u cilju daljeg razvoja osnovnih funkcija CBCG.

Zakonom o CBCG propisano je sljedeće:

- (a) da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- (b) osnovni kapital iznosi EUR 50,000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o CBCG, izvršena je transformacija kapitala u 2010. godini, tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital.

Osnovni kapital iznosi EUR 40,000 hiljade na dan 31. decembra 2014. godine. Nedostajući osnovni kapital iznosi EUR 10,000 hiljada i potrebno ga je obezbijediti iz Budžeta Crne Gore (član 90., stav 2. Zakona o Centralnoj banci Crne Gore, „Sl.list CG“ 40/10,46/10 i 6/13).

5. OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA U PRIMJENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka donosi procjene i pretpostavke koje mogu uticati na prikaz iznosa sredstava i obaveza u finansijskim iskazima za narednu finansijsku godinu. Procjene i prosuđivanja biće predmet stalne procjene i donosiće se na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna.

a) Umanjenje vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju

Banka utvrđuje da je došlo do umanjenja vrijednosti u hartijama od vrijednosti raspoloživim za prodaju onda kada dođe do značajnog ili produženog smanjenja njihove fer vrijednosti i to ispod njihove nabavne vrijednosti. Određivanje šta je značajno ili produženo zahtijeva rasuđivanje. Umanjenje vrijednosti može biti opravdano onda kada postoji dokaz da je došlo do pogoršanja u finansijskoj poziciji preduzeća u koje se ulaže, privrednoj grani ili sektoru, kao i u novčanim tokovima iz poslovanja i finansiranja.

b) Rezervisanja

Rezervisanja su u velikoj mjeri zasnovana na prosuđivanju, naročito u slučajevima pravnih sporova. CBCG procjenjuje vjerovatnoću nastanka negativnog ishoda koji je rezultat prošlih događaja i ukoliko je ta vjerovatnoća veća od 50%, CBCG formira rezervisanje za cjelokupan iznos obaveze. Rukovodstvo CBCG je veoma oprezno u ovim procjenama, ali usljed značajnog stepena neizvjesnosti, u pojedinim slučajevima su moguća odstupanja između procijenjenog ishoda i stvarnog ishoda događaja.

c) Otpremnine i ostale dugoročne naknade zaposlenima

Banka je na osnovu odredbi Zakona o radu u obavezi da svojim radnicima isplati zakonom utvrđeni iznos otpremnine za odlazak u penziju. Obaveza Banke nastaje u momentu prestanka radnog odnosa zaposlenog koji je ispunio zakonske uslove za penziju. Sadašnja vrijednost obaveza za otpremnine za odlazak u penziju zavisi od niza faktora - stope rasta zarada, diskontne stope, stope fluktuacije radne snage, itd.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

5. OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA U PRIMJENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

d) *Finansijska kriza*

Tekuća finansijska i ekonomska kriza u svijetu koja je počela u drugoj polovini 2008. godine je, između ostalog, rezultirala smanjenjem nivoa ulaganja na tržištu kapitala, smanjenjem likvidnosti bankarskog sistema, značajno sniženim kamatnim stopama i prinosima na ulaganja u instrumente sa visokim kreditnim rejtingom i velikim kolebanjima na tržištu hartija od vrijednosti. Neizvjesnost na globalnim finansijskim tržištima je takođe dovela do zatvaranja banaka kao i potrebe pružanja pomoći ugroženim banakama u Sjedinjenim Američkim Državama, Zapadnoj Evropi, Rusiji i drugim djelovima svijeta. Nije moguće s preciznošću predvidjeti obim posljedica finansijske krize, niti je moguće u potpunosti preduzeti mjere zaštite od njih.

I pored nemira na globalnom finansijskom tržištu, bankarski sistem Crne Gore je ostao pouzdan i stabilan, što se može objasniti niskim stepenom koncentracije i izloženosti domaćeg finansijskog sektora visokorizičnim hartijama od vrijednosti u inostranstvu. Međutim, produblivanje finansijske i ekonomske krize je imalo izražen uticaj na ekonomsku aktivnost u Crnoj Gori, rezultirajući u smanjenoj tražnji za izvoznim proizvodima i robom Crne Gore i daljim pritiskom na stopu ekonomskog rasta. Očekuje se dalji indirektan uticaj na nivo i uslove domaćeg kreditiranja, stopu rasta depozita i restriktivne uslove spoljašnjeg finansiranja.

Rukovodstvo CBCG nije u mogućnosti da pouzdano procijeni efekte bilo kog daljeg pogoršanja likvidnosti finansijskih tržišta i povećane nestabilnosti valuta i tržišta kapitala na finansijski položaj CBCG. Rukovodstvo smatra da preduzima sve neophodne mjere kako bi podržalo opstanak i razvoj poslovanja CBCG u tekućim okolnostima.

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) **Prihodi od kamata**

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	Mod. 2013.
Oročeni depoziti kod stranih banaka	299	89
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	695	633
Finansijska sredstva do dospijea	136	116
	1,130	838

b) **Rashodi kamata**

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Obavezna rezerva poslovnih banaka	7	3
Depoziti javnog sektora	90	27
Druge finansijske institucije	71	1
	168	31

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Učešće u RTGS-u	275	265
Obračun naloga u RTGS-u	1,425	1,308
Obračun naloga u DNS-u	483	451
Obračun naloga državnog trezora	1,938	1,771
Obračun naloga za uplate javnih prihoda	280	284
Gotovinske uplate i isplate preko računa klijenata	171	268
Izdavanje i izvršavanje naloga za prinudnu naplatu	608	441
Registrowanje državnih zapisa	613	626
Servisiranje ino duga	322	343
Kontrola poslovanja banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija	2,031	1,098
Usluge kreditnog biroa	407	411
Transferi preko računa CBCG u inostranstvu	26	6
Ostale naknade	13	64
	<u>8,592</u>	<u>7,336</u>

Banka, za vršenje usluga koje obavlja, naplaćuje naknade u visini i na način utvrđen Odlukom o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja CBCG („Sl. list CG“ broj 29/11,22/12 , 58/13, 12/14,22/14 i 48/14).

b) Rashodi naknada

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Unošenje i iznošenje efektive	31	139
Registrowanje državnih zapisa	68	70
Platni promet	15	12
Ostali troškovi naknada	2	6
	<u>116</u>	<u>227</u>

8. OSTALI PRIHODI I DOBICI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Operativni lizing poslovnog prostora	184	182
Prodaja mjeničnih blanketa	326	315
Prodaja plemenitih metala	8	11
Dobici po osnovu prodaje osnovnih sredstava	408	-
Naplaćena otpisana potraživanja	-	22
Ukidanje rezervisanja za sudske sporove	184	72
Ostali prihodi i dobiti	147	109
	<u>1,257</u>	<u>886</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

9. KURSNE RAZLIKE, NETO

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
<i>Pozitivne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	224	303
- Gotovina u trezoru	4	7
- Računi MMF-a u zemlji	2	6
	<u>230</u>	<u>316</u>
<i>Negativne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	(155)	(328)
- Gotovina u trezoru	(4)	(16)
- Računi MMF-a u zemlji	(8)	(3)
	<u>(167)</u>	<u>(347)</u>
	<u>63</u>	<u>(31)</u>

10. DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU, NETO

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	Mod. 2013.
Dobici od prodaje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	31	156
Gubici od prodaje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-
	<u>31</u>	<u>156</u>

11. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Troškovi bruto zarada	3,948	3,903
Troškovi doprinosa na teret poslodavca i zaposlenog	1,881	1,724
Ostala primanja zaposlenih	773	519
	<u>6,602</u>	<u>6,146</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

12. OPŠTI TROŠKOVI POSLOVANJA

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	31. decembra
	2014.	2013.
Troškovi materijala	92	96
Troškovi goriva i energije	158	157
Troškovi reklame i propagande	32	19
Troškovi naknada po ugovorima o djelu	1	11
Troškovi primanja članova Savjeta guvernera i Odbora za reviziju	72	78
Druge naknade fizičkim licima	62	55
Troškovi stručnih usluga	30	22
Troškovi održavanja imovine	393	369
Troškovi osiguranja imovine	13	12
Troškovi telekomunikacija i PTT troškovi	262	270
Troškovi poreza	11	13
Troškovi amortizacije	805	694
Troškovi humanitarnih aktivnosti	348	278
Troškovi reprezentacije	48	43
Troškovi seminara	116	116
Rezervisanja po osnovu sudskih sporova (Napomena 33)	360	361
Ostali troškovi poslovanja	487	326
	<u>3,290</u>	<u>2,920</u>

13. GOTOVINA I DEPOZITI PO VIĐENJU

	U hiljadama EUR	
	31. decembar	31. decembar
	2014.	2013.
Gotovina u trezoru i blagajni:		
- u EUR	36,876	30,717
- u stranoj valuti	1	44
	<u>36,877</u>	<u>30,760</u>
Gotovina na putu	-	-
Kamatonosni depoziti po viđenju	45,009	45,289
Nekamatonosni depoziti po viđenju-strana valuta	239	186
Nekamatonosni depoziti po viđenju-EUR	255	28
	<u>82,380</u>	<u>76,263</u>

Sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine, CBCG ima položene kratkoročne kamatonosne depozite po viđenju na računima kod centralnih i poslovnih banaka u inostranstvu u iznosu od EUR 45,289 hiljada. Banka je na ova sredstva ostvarila prihode od kamate, na godišnjem nivou Eonia minus 10 bps.

14. OROČENI PLASMANI KOD STRANIH BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar	31. decembar
	2014.	2013.
Kratkoročno oročeni depoziti kod centralnih banaka	186,986	192,242
Potraživanja za kamatu na kratkoročno oročene depozite	9	24
	<u>186,995</u>	<u>192,266</u>

Oročeni plasmani kod stranih banaka imaju rok dospeljeća od jednog do tri mjeseca.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

15. FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU I DO DOSPIJEĆA

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u iznosu od EUR 223,764 hiljada sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine predstavljaju dužničke hartije od vrijednosti izdate od strane njemačke, holandske, francuske, austrijske, finske, španske, irske, belgijske i italijanske Vlade sa ročnošću od jedne do tri godine.

Finansijska sredstva do dospjeća u iznosu od EUR 12,308 hiljada sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine predstavljaju dužničke hartije od vrijednosti izdate od strane njemačkih federalnih pokrajina i agencijskih HOV.

16. SREDSTVA KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Sredstva rezervi kod MMF-a (Napomena 27)	7,876	7,374
Nota za članstvo u MMF-u (Napomena 27)	24,856	23,273
Alokacija SDR (Napomena 27)	30,996	29,034
Obračunata kamata (Napomena 27)	325	296
Nadoknada za držanje sredstava (Napomena 27)	96	118
	64,149	60,095

Odbor MMF-a je 2007. godine utvrdio visinu članske kvote za Crnu Goru u iznosu od 27,500 hiljada specijalnih prava vučenja (Special Drawing Rights – SDR). Crna Gora je uplatila 24% od svoje kvote u gotovini, a preostali dio je izmiren izdavanjem note za članstvo od strane Ministarstva finansija.

Vrijednost uplaćenih sredstava na dan 31. decembra 2014. godine iznosi EUR 7,876 hiljadu, dok vrijednost note iznosi EUR 24,856 hiljada.

17. KREDITI I AVANSI

Kredit i avansi sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od EUR 1,051 hiljade odnose se na kredite za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u CBCG (na dan 31. decembra 2013. godine: EUR 1,039 hiljada krediti za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u CBCG).

Kredit i avansi za rješavanje stambenih potreba zaposlenih izdati su, u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odlukama Komisije za stambena pitanja, pod sljedećim uslovima:

- krediti zaposlenima su besamatni sa grejs periodom od godinu ili dvije godine i sa rokom dospjeća od 30 i 35 godina;
- u cilju zaštite od kreditnog rizika, zaposleni su u toku trajanja grejs perioda dužni da zaključe i ovjere kod nadležnog organa ugovor o hipoteci u korist CBCG do konačne otplate kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

18. POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Potraživanja po osnovu platnog prometa	212	243
Potraživanja po osnovu izvršavanja naloga prinudne naplate	485	426
Potraživanja po osnovu naknada za kontrolu banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija	165	331
Potraživanja po osnovu naknada za izvršavanje poslova fiskalnog agenta	613	627
Potraživanja za unaprijed plaćene troškove	178	204
Potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove	-	123
Potraživanja od zaposlenih	69	55
Ostala potraživanja	388	322
	<u>2,110</u>	<u>2,331</u>

19. INVESTICIONE NEKRETNINE

	U hiljadama EUR Investicione nekretnine
Stanje, 1. januara 2013. godine	2,087
Prenos na Investicione nekretnine	940
Stanje, 31. decembra 2013. godine	<u>3,027</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2013. godine	38
Amortizacija	31
Stanje, 31. decembra 2013. godine	<u>69</u>
Sadašnja vrijednost	
- 31. decembra 2013. godine	<u>2,958</u>
Stanje, 1. januara 2014. godine	3,027
Prenos na OS	-
Stanje, 31. decembra 2014. godine	<u>3,027</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2014. godine	69
Amortizacija	43
Stanje, 31. decembra 2014. godine	<u>112</u>
Sadašnja vrijednost	
- 31. decembra 2014. godine	<u>2,915</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

20. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	U hiljadama EUR
	Nematerijalna
	imovina

Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2013.	287
Povećanja	-
Stanje, 31. decembra 2013.	<u>287</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2013.	68
Amortizacija	54
Stanje, 31. decembra 2013.	<u>122</u>
Stanje na dan 31. decembra 2013.	<u><u>165</u></u>
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2014.	287
Povećanja	9
Stanje, 31. decembra 2014.	<u>296</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2014.	122
Amortizacija	55
Stanje, 31. decembra 2014.	<u>177</u>
Stanje na dan 31. decembra 2014.	<u><u>119</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine
21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	U hiljadama EUR				
	Zemljište	Zgrade	Oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
Stanje, 1. januara 2013. godine	3,703	21,847	1,423	938	27,911
Povećanja	-	-	-	424	424
Prenos	-	63	346	(409)	-
Prenos na investicione ekretnine	-	-	-	(940)	(940)
Otuđenja	-	-	(24)	-	(24)
Otpis	-	-	(1)	-	(1)
Stanje, 31. decembra 2013. godine	3,703	21,910	1,744	13	27,370
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2013. godine	-	454	268	(2)	720
Amortizacija	-	365	243	-	608
Prenos sa inv.nekretnina	-	-	-	-	-
Otuđenja	-	-	(8)	(1)	(9)
Stanje, 31. decembra 2013. godine	-	819	503	(3)	1,319
Sadašnja vrijednost - 31. decembra 2013. godine	<u>3,703</u>	<u>21,091</u>	<u>1,241</u>	<u>16</u>	<u>26,051</u>
Stanje, 1. januara 2014. godine	3,703	21,910	1,744	13	27,370
Povećanja	-	-	-	412	412
Prenos	-	114	296	(410)	-
Otuđenja	-	(300)	(18)	-	(318)
Otpis	-	-	(5)	-	(5)
Stanje, 31. decembra 2014. godine	3,703	21,724	2,017	15	27,459
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2014. godine	-	819	503	(3)	1,319
Amortizacija	-	363	343	-	706
Otuđenja	-	(14)	(9)	-	(23)
Stanje, 31. decembra 2014. godine	-	1,168	837	(3)	2,002
Sadašnja vrijednost - 31. decembra 2014. godine	<u>3,703</u>	<u>20,556</u>	<u>1,180</u>	<u>18</u>	<u>25,457</u>

Osnovna sredstva i investicione nekretnine CBCG su procijenjene na dan 30. septembra 2011. godine od strane nezavisnih procjenitelja DOO Reviko, Podgorica. Pozitivan efekat procjene u iznosu od EUR 8,080 hiljada iskazan je u korist revalorizacionih rezervi u okviru kapitala u 2011. godini, dok je negativan efekat priznat u iskazu o dobitku i gubitku u iznosu od EUR 9 hiljada.

U toku 2014. godine je deo revalorizacionih rezervi prenijet na neraspodjeljenu dobit. Iznos prenijete revalorizacione rezerve predstavlja realizovanu rezervu koja je jednaka razlici između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstva i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstva. Iznos prenijete rezerve na neraspodjeljenu dobit iznosi EUR 190 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

22. DUGOROČNA POTRAŽIVANJA OD ZAPOSLENIH

Dugoročna potraživanja od zaposlenih u iznosu od EUR 1,670 hiljada predstavljaju unaprijed plaćene beneficije zaposlenih, dobijene kao razlika između preostalog nominalnog iznosa beskamatnih stambenih kredita datih zaposlenima i amortizovane (fer) vrijednosti kredita na dan bilansa (Napomena 17). Iznos se amortizuje kroz naplatu kredita od zaposlenih tokom radnog staža zaposlenih u Banci.

23. ZALIHE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Zalihe materijala i sitnog inventara	17	20
Zalihe mjeničnih blanketa	25	21
Zalihe neposredno unovčivog srebra	13	14
Jubilarni zlatnici i srebrenjaci	7	7
Crnogorski kovani novac	540	538
	602	600

24. OSTALA SREDSTVA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Bibliotečki fond	231	224
Osnivačka ulaganja	175	89
	406	313

Osnivačka ulaganja na dan 31. decembra 2014. godine odnose se na ulaganja u kapital Centralne depozitarne agencije a.d., Podgorica u iznosu od EUR 175 hiljada. Ulaganja su vrednovana po nabavnoj vrijednosti. Centralna depozitarna Agencija a.d. donijela je odluku o emisiji akcija po osnovu usitnjavanja. Centralna banka Crne Gore je na osnovu te Odluke je vlasnik 136.908 akcija po nominalnoj vrijednosti od 1.27822975 EUR ili 35%.

25. RAČUNI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Depoziti po viđenju	245,033	172,352
Obavezna rezerva poslovnih banaka u zemlji	59,758	72,031
Obavezna rezerva poslovnih banaka u inostranstvu	110,861	77,886
Oročeni depoziti	45,649	34,874
	461,301	357,143

Obavezna rezerva poslovnih banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine se utvrđuje u skladu sa regulativom CBCG odnosno Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod CBCG („Sl. list CG”, br. 35/11,22/12,61/12,57/13 i 52/14). U skladu sa navedenim, poslovne banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

25. RAČUNI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA (nastavak)

Obaveznu rezervu poslovne banke obračunavaju primjenom stope od:

- 9.5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9.5%.

Savjet Centralne banke Crne Gore 29.11.2013 godine donio je Odluku o izmjenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod CBCG. Poslovne banke mogu do 30% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana i 13% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 91 dan.

Na osnovu Odluke o izmjenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka (donijetoj 29.11.2013) obračunatu obaveznu rezervu poslovne banke izdvajaju na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune CBCG u inostranstvu. Na 7% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve poslovne banke, CBCG obračunava kamatu po stopi od EONIA umanjenom za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Ova odluka se primjenjuje od 01. Januara 2014. godine. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Banke mogu za održavanje dnevne likvidnosti da koriste do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, poslovna banka ne plaća naknadu. Poslovna banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom CBCG.

26. RAČUNI VLADE I DRUGIH DRŽAVNIH ORGANIZACIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Računi Vlade	17,715	4,964
Računi ostalih državnih organizacija	80	76
	<u>17,795</u>	<u>5,040</u>

Vlada, državne organizacije i druge organizacije imaju svoje obračunske račune kod Centralne banke preko kojih učestvuju u domaćem platnom prometu.

27. OBAVEZE PREMA MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Depoziti kod MMF-a (Napomena 16)	39,293	36,822
Račun broj 1	83	78
Račun broj 2	1	1
Nota – račun broj 3 (Napomena 16)	24,856	23,273
	<u>64,233</u>	<u>60,174</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

27. OBAVEZE PREMA MEĐUNARODNOM MONETARNOM FONDU (nastavak)

Depoziti kod MMF-a u iznosu od EUR 39,293 hiljadu sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine, sastoje se iz sljedećeg:

- rezervi kod MMF-a u iznosu od EUR 7,876 hiljadu (Napomena 16), što predstavlja uplatu gotovine u iznosu 24% kvote od SDR 27,500 hiljada kursirane kursom na dan bilansa,
- alokacije SDR od strane MMF-a na Crnu Goru kao zemlju članicu u 2009. godini, u iznosu od SDR 25,822 hiljade, što na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 30,996 hiljada (Napomena 16),
- obračunate kamate u iznosu od EUR 324 hiljada (Napomena 16) i
- nadoknade za držanje sredstava u iznosu od EUR 96 hiljada (Napomena 16).

Račun broj 1 se koristi za poslovne transakcije MMF-a, dok se račun broj 2 koristi za plaćanja operativnih troškova MMF-a u valuti zemlje članice.

28. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar	31. decembar
	2014.	2013.
Obaveze za kamatu na obaveznu rezervu banaka	1	7
Primljeni avansi	284	307
Obaveze po osnovu zarada	-	-
Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 33)	396	504
Pasivna vremenska razgraničenja	100	80
Ostale obaveze	44	105
	<u>825</u>	<u>1,003</u>

29. KAPITAL

Članom 11. Zakona o CBCG („Sl. list CG“ 40/10, 41/10 i 6/13) propisano je da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi. Članom 12. istog Zakona je definisano da CBCG ima osnovni kapital u visini od EUR 50,000 hiljada.

Prelaznim i završnim odredbama Zakona (član 90.) navedeno je da će se osnovni kapital obezbijediti iz osnivačkog kapitala utvrđenog Zakonom o CBCG („Sl. list RCG“ 52/00,53/00,47/01 i 4/05) i iz generalnih rezervi kojima je CBCG raspolagala na dan stupanja na snagu novog Zakona o CBCG, a nedostajući iznos sredstava obezbijediće se iz budžeta Crne Gore.

Osnovni kapital CBCG na dan 31. decembra 2014.godine iznosi EUR 40,000 hiljade i u cjelosti ima novčani oblik. Nedostajući iznos osnovnog kapitala na dan 31. decembra 2014. godine iznosi EUR 10,000 hiljada.

Rezerve CBCG sastoje se iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Ukupan kapital na dan 31. decembra 2014. godine iznosi EUR 59,772 hiljade.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

29. KAPITAL (nastavak)

Struktura kapitala prikazana je u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Osnovni kapital	40,000	40,000
Opšte rezerve	978	634
Specijalne rezerve	263	263
Revalorizacione rezerve i rezerve fer vrijednosti	19,477	19,544
Neraspoređeni dobitak	(946)	(1,641)
Ukupan kapital	59,772	58,800

Neto dobit ili gubitak CBCG utvrđuje se za svaku finansijsku godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Saglasno članu 68. Zakona o CBCG, dobit za raspodjelu određuje se tako što se od neto dobiti oduzmu nerealizovani revalorizacioni dobiti, a dodaju nerealizovani revalorizacioni dobiti koji su bili oduzeti od neto dobiti prethodnih godina, a koji su realizovani u tekućoj godini.

Tako utvrđena dobit za raspodjelu raspoređuje se u opšte rezerve u visini od 50% ostvarene dobiti, dok nivo opštih rezervi ne dostigne 10% ukupnih finansijskih obaveza CBCG. Dio dobiti za raspodjelu se može rasporediti i u specijalne rezerve, u visini koju utvrdi Savjet CBCG, a njihova visina može iznositi najviše 10% utvrđene dobiti za raspodjelu. Preostali iznos dobiti za raspodjelu čini prihod budžeta Crne Gore, prema Zakonu o CBCG.

Dana 8. aprila 2011. godine potpisan je Protokol o načinu obezbjeđenja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, između Ministarstva finansija, s jedne strane i CBCG, s druge strane. Protokolom je konstatovano da osnovni kapital CBCG sa stanjem na dan 31. decembra 2010. godine iznosi EUR 2,556 hiljada; da generalne rezerve sa stanjem na dan 31. decembra 2010. godine iznose EUR 31,286 hiljada, te da nedostajući iznos sredstava osnovnog kapitala CBCG koji treba obezbijediti iz budžeta Crne Gore iznosi EUR 16,158 hiljada. Potpisnici su se saglasili da se, zbog visine nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG koji treba obezbijediti iz budžeta Crne Gore, ovaj iznos ne može obezbijediti jednokratnom uplatom, te su se sporazumjeli da se taj iznos sredstava obezbijedi na način da se dio dobiti CBCG, koji bi, u skladu sa odredbama člana 69. Zakona o CBCG, godišnje činio prihod budžeta Crne Gore, preusmjerava u osnovni kapital CBCG, do dostizanja zakonom utvrđenog iznosa.

Dana 22. Januara 2013. godine potpisan je Protokol o privremenoj obustavi primjene Protokola o načinu obezbjeđenja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, između Ministarstva finansija, s jedne strane i CBCG, s druge strane, kojim je utvrđeno da se odgovarajući dio dobiti Centralne banke Crne Gore za 2012. i 2013. godinu ne preusmjerava u osnovni kapital Centralne banke, već da se uplaćuje u budžet Crne Gore.

Savjet CBCG je dana 27. marta 2014. godine donio Odluku o raspodjeli dobiti CBCG za 2013. godinu. Neto dobit CBCG za 2013. godinu je iznosila EUR 485 hiljada. Dobit za raspodjelu je iznosila EUR 688 hiljade i raspodijeljena je na sljedeći način:

- u opšte rezerve – 50% u iznosu od EUR 344 hiljada
- kao prihod budžeta Crne Gore – 50% u iznosu od EUR 344 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Strane se smatraju povezanim ukoliko jedna strana ima mogućnost kontrole ili značajnog uticaja na poslovanje druge strane u donošenju finansijskih ili poslovnih odluka. CBCG ima odnos povezane strane sa Vladom Crne Gore što uključuje i sve državne institucije.

Pregled potraživanja i obaveza, kao i prihoda i rashoda, i vanbilansne evidencije iz odnosa sa povezanim licima na dan 31. decembra 2014. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Potraživanja i obaveze		
<i>Potraživanja</i>		
Kreditni i avansi dati Vladi	-	-
Potraživanja za naknade i ostala potraživanja od Vlade	732	745
	<u>732</u>	<u>745</u>
<i>Obaveze</i>		
Računi Vlade i ostalih državnih institucija	17,795	5,040
	<u>17,795</u>	<u>5,040</u>
Obaveze, neto	<u>(17,063)</u>	<u>(4,295)</u>
Prihodi i rashodi		
<i>Prihodi</i>		
Prihod od naknada i provizija od Vlade	3,658	2,571
	<u>3,658</u>	<u>2,571</u>
<i>Rashodi</i>		
Rashodi kamata od Vlade	(90)	(1)
	<u>(90)</u>	<u>(1)</u>
Prihodi, neto	<u>3,568</u>	<u>2,570</u>

Tokom 2014. godine, bruto naknade isplaćene ključnom menadžmentu iznose EUR 217 hiljada (2013. godine: EUR 190 hiljada).

Tokom 2014. godine članovima Savjeta Centralne banke, koji nijesu u stalnom radnom odnosu, isplaćene su naknade u bruto iznosu od EUR 64 hiljada (2013. godine: EUR 66 hiljada).

31. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Gotovina i depoziti po viđenju	82,380	76,263
Kratkoročno oročeni plasmani kod stranih banaka	186,995	192,266
	<u>269,375</u>	<u>268,529</u>

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA ISKAZA O FINANSIJSKOJ POZICIJI

Savjet Centralne banke, donio je Odluku o izmjenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore. U Odluci o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13) član 17a mijenja se i glasi:

Izuzetno od odredaba čl. 8 i 12 ove odluke, do 31. decembra 2015. godine:

- banka može do 35% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana;
- 15% sredstava obavezne rezerve izdvojene u skladu sa članom 7 stav 1 ove odluke i alinejom 1 ovog člana Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.“

Ova odluka će se primjenjivati od 01. januara. 2015.godine.

33. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2014. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica.

Povremeno i u okviru normalnog poslovanja CBCG prima zahtjeve za nadoknadu šteta. Na osnovu sopstvene procjene i procjene internih profesionalnih savjeta, rukovodstvo je mišljenja da može doći do gubitaka po osnovu sudskih procesa i shodno tome, rezervisanje po tom osnovu je sadržano u ovim finansijskim iskazima, u iznosu od EUR 396 hiljade, sa stanjem na dan 31. decembra 2014 godine (Napomena 28). Od ukupnog iznosa, na stambene sporove odnosi se EUR 226 hiljada, dok se na imovinsko – pravne sporove odnosi EUR 170 hiljade.

Na osnovu mišljenja Direkcije za pravne poslove i podršku poslovanju da postoji rizik gubitka sporova, CBCG je u 2014. godini iskazala troškove rezervisanja u iznosu od EUR 76 hiljada (Napomena 12).

34. DEVIZNI KURSEVI

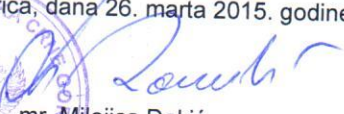
Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija iskaza o finansijskoj poziciji u EUR na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine bili su:

	<u>31. decembar 2014.</u>	<u>31. decembar 2013.</u>
USD	1.2160	1.3783
CHF	1,2028	1,2259
GBP	0,7823	0,8364
SDR	1,1933	1,1173

Potpisano u ime Centralne banke Crne Gore, Podgorica, dana 26. marta 2015. godine.

dr Valentina Ivanović
Direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i
kontroling

mr Miloš Dakić
Guverner Centralne banke Crne Gore